

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea cererii de recurs depuse de Ministerul Justiției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul local Pîrlița, r-nul Fălești și executorul Judecătoresc Oleg Romah, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești favorabile în termen rezonabil, recuperarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1559/23
Nr. PIGD 2-22187268-01-2ra-19012024)*

Recurs admis. Consolidarea jurisprudenței Curții Supreme de Justiție. Stabilirea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a cuantumului prejudiciului moral, încasat în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. A.Sandu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, jud. I. Secieru, A. Malîi, V.Cotorobai

17 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 20 decembrie 2022, Cultul Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul local Pîrlița, r-nul Fălești și executorul judecătoresc Oleg Romah, cu privire la constatarea încălcării a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, prin hotărârea din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești, irevocabilă din 26 ianuarie 2010, s-a anulat decizia Consiliului sătesc Pîrlița nr. 7/2 din 28 august 2009 cu privire la cererea Cultului Penticostal din Republica Moldova de schimbare a destinației imobilului, proprietate privată și s-a obligat Consiliul sătesc Pîrlița să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu ***** m.p., nr. cadastral *****, amplasat în satul ***** din construcție comercială prestarea serviciilor în Casa pentru Rugăciuni (Clădire cu cult).

3. Prin decizia din 04 august 2015 a Ministerului Justiției a fost înregistrat statutul Cultului Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova, în redacție nouă din Uniunea Bisericilor Creștinilor Credinței Evanghelice (Cultul Penticostal) din Republica Moldova.

4. Prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiției, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova, s-a constatat violarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești admisă prin neexecutare în perioada 03 octombrie 2013-10 august 2018, s-a încasat din Bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantei prejudiciul moral în mărime de 50000 de lei, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești pentru perioada de 03 octombrie 2013-10 august 2018.

5. Din 11 august 2018 până în prezent, conștiincios și intenționat membrii Consiliului local Pîrlița nu au executat hotărârea judecătorească și documentul executoriu contrar cerințelor executorului judecătoresc și Cultului Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova.

6. Reclamantul a menționat că, doar Consiliul sătesc Pîrlița este unicul organ competent de schimbarea destinației bunului imobil în cauză și este obligat să execute hotărârea judecătorească irevocabilă.

7. A indicat că, după schimbarea destinației imobilului intenționează să desfășoare servicii religioase în acest imobil, iar prin neexecutarea hotărârii Consiliul sătesc Pîrlița încalcă dreptul reclamantei de a utiliza imobilul dat conform statutului acestuia, dreptul la libertatea de religie, drept ce este garantat atât de legislația internațională, cât și de legislația națională și sunt discriminați în raport cu Biserica Ortodoxă care se bucură de toate drepturile legislației. De-a lungul anilor a întreprins măsuri în vederea executării hotărârii judecătorești, dar care nu s-au soldat cu succes.

8. În urma concretizării cerințelor, reclamantul a solicitat constatarea încălcării dreptului Cultului Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești, prin care Consiliul sătesc Pîrlița a fost obligat să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu suprafața de ***** m. p., nr. cadastral ***** amplasat satul ***** din „construcție comercială, prestarea serviciilor” în „casă pentru rugăciuni”, încasarea din bugetul de Stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său, a prejudiciului moral în mărime de 700.000 de lei cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 30 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova. S-a constatat încălcarea dreptului Cultului Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești, prin care Consiliul sătesc Pîrlița a fost obligat să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu suprafața de ***** m. p., nr. cadastral ***** amplasat satul ***** din „construcție comercială, prestarea serviciilor” în „casă pentru rugăciuni”. S-a încasat de la bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Cultului Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova, prejudiciul moral în mărime de 500 000 de lei, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 06 aprilie 2023 Ministerul Justiției a depus cerere de apel nemotivată, iar, ulterior, la 22 mai 2023, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 30 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel,

casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată (f. d. 111, 120-125).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de Ministerul Justiției. S-a modificat hotărârea din 30 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, după cum urmează: S-a micșorat cuantumul prejudiciului moral încasat în beneficiul Cultului Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova din contul bugetului de Stat prin intermediul Ministerului Justiției de la suma de 500 000 de lei la suma de 100 000 de lei (f. d. 137, 139-148).

12. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a stabilit starea de fapt, a identificat și aplicat cadrul legal litigiului dedus judecătii și a constatat existența criteriilor ce impun survenirea răspunderii statului pentru încălcarea termenului rezonabil de executare a din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești.

13. Instanța de apel a constatat că hotărârea din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești nu s-a executat de autoritatea publică - Consiliul sătesc Pîrlița, r-nul Fălești, care era obligată să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu suprafața de ***** m.p. nr. cadastral ***** din „construcție comercială, prestarea serviciilor” în „casă pentru rugăciuni”.

14. Prin urmare, Cultul Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova poate pretinde la recunoașterea încălcării dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești.

15. Instanța de apel a stabilit că suma de 500000 de lei încasată cu titlu de prejudiciu moral este una excesivă și disproporționată în raport cu criteriile reținute (conduita autorității publice, durata încălcării și miza reclamantului) și principiul echității, aceasta urmând a fi micșorată până la suma de 100 000 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

16. La 27 octombrie 2023, Ministerul Justiției a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 30 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă sau hotărârea să fie modificată în sensul micșorării cuantumului prejudiciului moral.

17. În motivarea recursului, recurentul a indicat că instanța de apel a apreciat arbitrar raportul motivat prezentat și nu a luat în considerare aspectul ce ține de circumstanțele specifice procedurii date de executare.

18. A indicat că complexitatea cauzei se manifestă prin problematica executării hotărârii instanței de judecată privind obligarea Consiliului sătesc Pîrlița să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu suprafața de ***** m.p., nr. cadastral *****, amplasat în satul *****, din „construcție comercială, prestarea serviciilor” în „casă pentru rugăciuni”. Comportamentul autorității responsabile nu relevă indici privind lipsa de diligență. Miza reclamantului/ intimatului se manifestă prin dorința executării hotărârii instanței de judecată. Nici într-un moment nu s-a renunțat la procedura de executare, însă din specificul cauzei, în procesul identificării unor soluții, în mod firesc se atestă o prolongație a executării documentului executoriu vizat.

19. Instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate și suficiente. Atât executorul judecătoresc, cât și Consiliul sătesc Pîrlița nu au negat executarea în viitor a acestui document executoriu, reiterând că în prezent fiind constatate anumite circumstanțe ce împiedică executarea propriu-zisă. Responsabilitatea Statului nu se extinde dincolo de procedura de executare, iar sarcina autorităților naționale în asemenea cauze este de a pune la dispoziția creditorului un mecanism (organele de executare, executori judecătorești), dar nu de a se substitui debitorului și a achita anumite sume adjudecate.

20. Cu referire la prejudiciul material, recurentul a menționat că suma de 100000 de lei, încasată de instanța de apel, este una exagerată și inechitabilă în raport cu perioada de neexecutare, care este de 4 ani 4 luni și 10 zile.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

21. La 16 mai 2024, în adresa Cultului Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova, Consiliului sătesc Pîrlița, r-nul Fălești și executorului judecătoresc Oleg Romah a fost expediată copia recursului declarat de Ministerul Justiției, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 169).

22. Până la examinarea recursului, intimații nu au beneficiat de drepturile lor procedurale și nu au depus referințe

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

23. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

24. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

25. Art. 70 alin. (1) din Codul de executare:

„Documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil”.

26. Art. 2 alin. (1)-(4), (6) și (7) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant). Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat. Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant. Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

27. Art.4 alin. (1)-(3) și (5) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei

suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil. Categoriile de litigii menționate se examinează în instanță de judecată în conformitate cu normele legislației procesuale civile, ținându-se cont de particularitățile prevăzute de prezenta lege.”

28. Art. 5 alin. (1)-(2) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată. La constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.”

29. Art. 2036 alin. (1)-(5) din Codul civil:

„În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reformația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.”

30. Art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil:

„Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

31. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică, la 21 septembrie 2023 (f.d.139). La 17 octombrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat, prin intermediul poștei electronice, Ministerului Justiției copia deciziei motivate din 21 septembrie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 150).

32. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Ministerul Justiției, la 27 octombrie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

33. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de Ministerul Justiției cu modificarea deciziei instanței de apel în partea cuantumului prejudiciului moral, în rest decizia urmează a fi menținută, din considerentele ce succed.

34. După cum denotă actele cauzei, Cultul Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul local Pîrlița, r-nul Fălești și executorul judecătoresc Oleg Romah, a solicitat constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătorei Fălești, prin care Consiliul sătesc Pîrlița a fost obligat să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu suprafața de ***** m.p., nr. cadastral ***** amplasat satul Pîrlița, r-nul Fălești din „construcție comercială, prestarea serviciilor” în „casă pentru rugăciuni”, încasarea din bugetul de Stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său, a prejudiciului moral în mărime de 700.000 de lei cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

35. Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 30 martie 2023, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova, a constatat încălcarea dreptului Cultului Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătorei Fălești, prin care Consiliul sătesc Pîrlița a fost obligat să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu suprafața de ***** m. p., nr. cadastral ***** amplasat satul ***** din „construcție comercială, prestarea serviciilor” în „casă pentru rugăciuni”. A încasat de la bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Cultului Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova,

prejudiciul moral în mărime de 500 000 de lei, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătorei Făleşti.

36. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 21 septembrie 2023, a admis cererea de apel depusă de Ministerul Justiției și a modificat hotărârea din 30 martie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat în beneficiul Cultului Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova din contul bugetului de Stat prin intermediul Ministerului Justiției de la suma de 500 000 de lei la suma de 100 000 de lei, constatând că suma de 500 000 de lei încasată cu titlu de prejudiciu moral este una excesivă și disproporționată în raport cu criteriile reținute și principiul echității.

37. Examinând cauza în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel a stabilit corect raportul juridic, normele aplicabile și natura drepturilor încălcate, însă cuantumului prejudiciului moral nu a fost determinat în conformitate cu jurisprudența națională și criteriile relevante.

38. Întru soluționarea corectă a litigiului ce ține de repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanțele de judecată naționale trebuie să aibă în vedere caracterul rezonabil al duratei unei procedurii în temeiul art. 6 § 1 din Convenție, ce se apreciază cu ajutorul criteriilor consacrate de jurisprudența CtEDO cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul autorităților competente și al părților și miza pentru partea interesată.

39. La aprecierea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești urmează a fi luate în considerare anumite criterii de apreciere: complexitatea cauzei; se apreciază de asemenea după caz și individual; comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților. Se va aprecia bona/mala fides a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate; etc. miza (interesul) pentru reclamant relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

40. Recapitulând esența litigiului dedus judecării, Completul de judecată menționează că, prin hotărârea din 11 ianuarie 2010 a Judecătorei Făleşti, irevocabilă din 26 ianuarie 2010, s-a anulat decizia Consiliului sătesc Pîrlița nr. 7/2 din 28 august 2009 cu privire la cererea Cultului Penticostal din Republica Moldova de schimbare a destinației imobilului, proprietate privată și s-a obligat Consiliul sătesc Pîrlița să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu S-***** m.p., nr. cadastral *****, amplasat în satul ***** din construcție comercială prestarea serviciilor în Casa pentru Rugăciuni (Clădire cu cult).

41. La 25 octombrie 2010, prin încheierea executorului judecătoresc Elena Ischimji, a fost intentată procedura de executare în baza documentului executoriu nr. 3CA-1/10 emis de Judecătoria Făleşti la 11 ianuarie 2010.

42. Documentul executoriu a fost preluat, la 30 noiembrie 2015, de către executorul judecătoresc Nicolae Gușan.

43. La 05 mai 2017, executorul judecătoresc Natalia Buzumiuc a preluat executarea documentului executoriu sus-indicat, iar prin încheierea nr.088-1073r/18 din 03 octombrie 2018, titlu executoriu a fost restituit creditorului în baza art.86 alin (1) lit. e din Codul de executare.

44. La 25 noiembrie 2019, de către executorul judecătoresc Ion Nemerenco a fost intentată procedura de executare nr. 147-811/19 întru executarea titlului executoriu nr. 3CA-1/10 din 11 ianuarie 2010 a Judecătoria Fălești, privind obligarea consiliului sătesc Pîrlița să emită decizia de amplasat în satul Pîrlița, r-nul Fălești, din „ construcție comercială, prestarea serviciilor” în „casă pentru rugăciuni”, încheierea de intentare a fost expediată pentru executare în adresa debitorului și acordat termen de executare.

45. La ședința Consiliului local Pîrlița din 21 februarie 2020 în sarcina primarului satului Pîrlița, Mihail Neagu a fost pusă eliberarea autorizației de schimbare a destinației bunului imobil amplasat în satul Pîrlița, r-nul Fălești.

46. La 01 decembrie 2020, executorul judecătoresc Ion Nemerenco a solicitat de la Consiliul sătesc Pîrlița, ***** includerea în ordinea de zi a ședinței extraordinare votarea în mod deschis întrebarea cu privire la schimbarea destinației bunului imobil sus menționat.

47. La cererea executorului, prin scrisoarea nr.240 din 14 decembrie 2020 secretarul consiliului local Tatiana Graur a comunicat, că întrebarea în cauză va fi pusă în discuție la ședința ordinară preconizată în luna februarie 2021, întrebarea nu a fost supusă votului din lipsă de cvorum, dar a fost amînată pentru următoarea ședință ordinară.

48. La 24 mai 2021, executorul judecătoresc Ion Nemerenco a solicitat în mod repetat de la Consiliul sătesc Pîrlița***** includerea în ordinea de zi a ședinței extraordinare votarea în mod deschis întrebarea cu privire la schimbarea destinației bunului imobil și din nou nu a fost supusă votului din lipsă de cvorum, dar a fost amînată pentru următoarea ședință ordinară.

49. Completul de judecată a reținut că, din motivul încetării activității executorului judecătoresc Ion Nemerenco, prin dispoziția nr. 67 din 03 decembrie 2021 a UNEJ, pentru preluarea și continuarea lucrărilor pe procedurile de executare nefinalizate, a fost desemnat executorul judecătoresc Oleg Romah.

50. Executorul judecătoresc, Oleg Romah, a solicitat Consiliului sătesc Pîrlița, r-nul *****, în regim prioritar, să întreprindă măsuri întru executarea documentului executoriu nr. 3CA-1/10 din 11 ianuarie 2010 emis de Judecătoria Fălești.

51. La 23 martie 2022 executorul judecătoresc Oleg Romah a solicitat de la Consiliul sătesc Pîrlița, r-nul ***** să fie informat despre decizia consilierilor și măsurile întreprinse întru executarea documentului executoriu nr. 3CA-1/10 din 11 ianuarie 2010 emis de Judecătoria Fălești.

52. Prin scrisoarea nr.109 din 12 aprilie 2022, primarul satului Pîrlița a comunicat că întrebarea în cauză se regăsește la ședința ordinară preconizată în luna iunie, care ulterior a fost exclusă din ordinea de zi a ședinței prin vot unanim.

53. La 10 mai 2022, executorul judecătoresc Oleg Romah a solicitat în mod repetat de la Consiliul sătesc Pîrlița, r-nul ***** includerea în ordinea de zi a ședinței extraordinare votarea în deschis întrebarea cu privire la schimbarea destinației bunului imobil sus menționat, cu înștiințarea executorului judecătoresc despre decizia consilierilor și măsurile întreprinse întru executarea documentului executoriu nr.3CA-1/10 din 11.01.2010 emis de Judecătoria Fălești.

54. La ședința Consiliului local Pîrlița din 02 iunie 2022 a fost amînată examinarea întrebării date pînă la primirea răspunsului de la arhiva de stat referitor la originea construcției.

55. Prin scrisoarea nr. 2947 din 04 noiembrie 2022, consilierii Consiliului sătesc Pîrlița au fost preîntâmpinați de răspunderea contravențională prevăzută de art.318 din Codul contravențional. Ca urmare executorul a fost informat despre includerea întrebării în cauză în ordinea de zi a următoarei ședințe ordinare a Consiliului local, data preliminară a ședinței ordinare era stabilită pentru 09 decembrie 2022. Însă, la ședința din 09 decembrie 2022, unde a participat și executorul judecătoresc Oleg Romah, întrebarea nu a fost supusă votului din lipsă de cvorum, dar a fost amînată pentru următoarea ședința ordinară.

56. Sintetizând cele reliefate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, la caz, hotărârea din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești nu este executată de autoritatea publică locală - Consiliul sătesc Pîrlița, r-nul ***** , care nu a întreprins toate măsurile necesare în vederea asigurării executării hotărârii judecătorești irevocabile.

57. Din lucrările dosarului mai rezultă că, prin hotărârea din 20 decembrie 2013 a Judecătoriei sectorului Buiucani, mun. Chișinău, s-a constatat încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești și s-a încasat de la bugetul de stat prejudiciul moral cauzat în mărime de 20000 de lei, iar prin decizia din 18 martie 2014, aceasta a fost modificată prin micșorarea mărimii prejudiciului moral pînă la 10000 de lei, menținută prin încheierea din 22 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție.

58. Totodată, prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiției, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova, s-a constatat violarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești admisă prin neexecutare în perioada 03 octombrie 2013-10 august 2018, s-a încasat din Bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantei prejudiciul moral în mărime de 50000 de lei, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești pentru perioada de 03 octombrie 2013-10 august 2018.

59. În conformitate cu art. 2 alin. (6) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a

cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

60. Conform art. 5 alin. (1) din Legea sus-citată, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

61. La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, Completul de judecată ia în considerație interesul sporit pe care îl are reclamantul în executarea hotărârii judecătorești al cărui beneficiar este, ia în considerație durata neexecutării continue care este una considerabilă (se are în vedere perioada totală de neexecutare), însă, în același timp, instanța de judecată reține că prin hotărârile instanțelor judecătorești (hotărârea din 20 decembrie 2013 a Judecătoriei sectorului Buiucani, mun. Chișinău și hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani), acesta a fost despăgubit moral pentru încălcarea dreptului său la executare în termen rezonabil.

62. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că prejudiciul moral acordat reclamantului în sumă de 100 000 de lei pentru neexecutarea hotărârii judecătorești din 11 ianuarie 2010, este disproporționat în raport cu circumstanțele cauzei și cu practica judiciară anterioară, care impune aplicarea principiilor de echitate, proporționalitate și uniformitate.

63. Or, prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Buiucani, reclamantului i-a fost acordată suma de 50 000 de lei pentru neexecutarea aceleiași hotărâri judecătorești pe o perioadă identică de 5 ani (03 octombrie 2013 - 10 august 2018). Atât durata încălcării, cât și natura daunei morale sunt similare, iar reclamantul nu a invocat și nici nu s-a constatat o agravare substanțială a situației sale în perioada ulterioară.

64. Acordarea unei sume duble (100 000 de lei) pentru o situație identică contravine principiului proporționalității și jurisprudenței constante a CEDO, conform căreia prejudiciul moral trebuie să fie adecvat, dar nu excesiv.

65. De asemenea, o astfel de majorare nejustificată poate conduce la îmbogățirea fără just temei a reclamantului, transformând compensația într-o sancțiune pecuniară, ceea ce contravine naturii reparatorii a daunelor morale.

66. În circumstanțele descrise, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia privind reducerea cuantumului prejudiciului moral de la 100 000 de lei la 50 000 de lei, pentru neexecutarea hotărârii judecătorești din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești pentru perioada 11 august 2018 – 30 martie 2023.

67. Totodată, quantumul de 50 000 de lei stabilit cu titlu de prejudiciu moral este în concordanță cu practica Curții Supreme de Justiție în cauze similare, în care despăgubirile au fost acordate în temeiul Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011 (dosarul 2rac-118/24, dosarul nr. 2ra-457/24, dosarul nr. 2ra-1696/23).

68. În această ordine de idei și în scopul menținerii coerenței și unificării practicii judiciare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției și va modifica decizia instanței de apel, în partea ce ține de quantumul sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, prin diminuarea sumei de la 100 000 (una suta mie) lei la suma de 50 000 (cincizeci mii) de lei, iar în rest – de a menține decizia instanței de apel.

69. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Ministerul Justiției.

Modifică decizia din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul local Pîrlița, r-nul Fălești și executorul Judecătoresc Oleg Romah, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești favorabile în termen rezonabil, recuperarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea ce ține de quantumul sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, prin diminuarea sumei de la 100 000 (una suta mie) lei la suma de 50 000 (cincizeci mii) de lei.

În rest, menține decizia din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni